

вторгнення 24 лютого 2022 року з боку російської федерації потребує формування та реалізації нових підходів. Це повністю корелює з визначеними у «Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України» [1] пріоритетними завданнями, зокрема здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей. Для планування таких заходів стають у пригоді різні видання календарів знаменних і пам'ятних дат, де зазвичай подано інформацію про події української та світової історії, ювілеї видатних представників науки, культури, мистецтва, державних і громадських діячів, письменників.

Серед подібних джерел можна назвати «Календар знаменних і пам'ятних дат в галузі освіти і педагогічної науки», який ще його з 2002 року складає і видає Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. Водночас варто зазначити, що інформацію, розміщену в цьому виданні, можна ефективно використовувати для посилення у слухачів та учнів національно-патріотичної свідомості на заняттях з багатьох предметів навчальних програм загальноосвітніх та вищих навчальних закладів. У виданні на 2023 рік уперше досліджено і представлено біографічні, фактографічні та бібліографічні довідки про освітян, які були репресовані за політичними мотивами у період з 1917 по 1991 роки, а також пам'ятні дати і ювілеї відомих подій в Україні, рекомендовані Постановою Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2022–2023 роках» [2].

Список використаних джерел

1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України : затв. наказом МОН України від 06.06.2022 р. № 527. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2022/06/62a0421e24258666156501.pdf> (дата звернення: 29.10.2022).
2. Пам'ятні дати та ювілеї : додаток № 2 до Постанови ВРУ «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2022–2023 роках» від 17 груд. 2021 р. № 1982-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1982-20#Text> (дата звернення: 29.10.2022).

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ: БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

*Т. С. Павленко, науковий співробітник
відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів*

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) є важливою самостійною галуззю освіти, яка суттєво впливає на процес викладання та навчання, а також трансформує шляхи управління освітою. Інформатизацію освіти спрямовано на вдосконалення форм і змісту навчального процесу, що надає змогу вирішувати проблеми освіти на більш високому рівні з урахуванням світових вимог та формування й розвитку інтелектуального потенціалу нації. Проблема ІКТ є об'єктом дослідження багатьох дисертаційних робіт. З метою виявлення тенденцій досліджень з проблем ІКТ у галузі професійної освіти було здійснено аналіз дисертаційних досліджень вітчизняних науковців зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (011 Науки про освіту, 015

Професійна освіта (за спеціалізаціями)), захищених за роки незалежності України (1991–2021).

Аналіз матеріалів дав змогу виявити загалом 150 документів, що репрезентують дисертаційні дослідження з використанням ІКТ. Тематику дисертаційних досліджень розкрито на основі аналізу таких аспектів, як підготовка майбутніх вчителів із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення фахових дисциплін, підготовка фахівців з комп'ютеризованих систем, використання ІКТ в управлінні освітнім процесом у закладах освіти.

З'ясовано, що найбільша кількість дисертаційних досліджень – 118 (78,6 %) – стосується підготовки майбутніх педагогів із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, із них 38 (32,2 %) – підготовки вчителів початкових класів. В останні десятиліття з'явилися дослідження, що висвітлюють використання ІКТ в управлінні освітнім процесом, особливості процесу реалізації управлінських інновацій, їх значення для ефективного розвитку закладів освіти. Із цієї теми знайдено 12 (8 %) дисертацій. Виявлено, що підготовці фахівців з комп'ютеризованих систем присвячено 20 (13,3 %) дисертаційних досліджень.

Здійснений бібліометричний аналіз захисту дисертаційних досліджень з питань використання ІКТ у професійній освіті засвідчив, що в педагогічній науці кількість захищених дисертаційних досліджень з означеної проблематики має тенденцію до зростання.

Список використаних джерел

1. Дисертації з питань освіти (1991–2021) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд.: Пономаренко Л. О., Зоріна Н. Є., Коваленко С. Г., Кропачева Н. М., Павленко Т. С. ; наук. ред. Пономаренко Л. О. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вінниця : Твори, 2022. 1099 с. URL: <https://tinyurl.com/32bhxus2> (дата звернення: 20.10.2022).

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК У ЦИФРОВОМУ МЕДІАСВІТІ

*С. Т. Бойко, молодший науковий співробітник
відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів*

Розвиток нових інформаційних технологій та індустрії електронних носіїв інформації в кінці ХХ – на початку ХХІ століття зумовили необхідність використання в бібліотечній роботі сучасних електронних ресурсів, зокрема створення баз інформаційних ресурсів та нових інформаційних продуктів і послуг. Саме інноваційний шлях розвитку бібліотек, оновлення всіх сторін їх життєдіяльності забезпечують виконання покладеної на них соціальної місії. Тож на сьогодні в бібліотечній сфері спостерігаються поєднання традиційних методів роботи з можливостями нових інформаційних технологій.

Важливим чинником забезпечення доступу до документів та надання користувачам якісно нових послуг з більшими обсягами даних є електронні бібліотеки. Зокрема, в Україні є [Наукова електронна бібліотека періодичних](#)